

Till Socialdepartementet

Stockholm 17 februari 2025

Remissyttrande avseende Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel

Diarienummer: S2024/02135

Inledning

Cancerfonden vill inleda med att tacka för möjligheten att inkomma med synpunkter på promemorian Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel.

Cancerfondens vision är att besegra cancer. Vi vill se ett samhälle där färre drabbas och fler botas eller kan leva ett långt liv med god livskvalitet. Vår målsättning för Sverige är tydlig – 2030 ska de påverkbara cancerfallen ha minskat med 30 procent, en tredjedel av all cancer ska upptäckas i ett tidigare stadium, 80 procent ska överleva sin cancerdiagnos och alla som lever med och efter en cancerdiagnos ska kunna leva med god livskvalitet.

Samtidigt som cancer är en sjukdom som fler och fler drabbas av överlever allt fler tack vare forskningens framsteg. Det betyder att många kommer att leva länge med eller efter en cancerdiagnos. I Sverige får drygt 70 000 personer cancer årligen. Idag lever 600 000 personer med, eller har haft, cancer.

Cancerfondens synpunkter

Möjligheten att behandla cancer med läkemedel är en viktig komponent för att allt fler ska kunna botas. Möjligheten till nya läkemedel är ett av flera utvecklingsområden som möjliggjort att allt fler både överlever och kan leva ett långt liv med cancer. När Cancerfonden bildades överlevde endast 3 av 10 en cancerdiagnos, idag är siffran över 7 av 10. Att säkerställa att livsviktiga läkemedelsbehandlingar även framgent kan finansieras är av yttersta vikt för att ännu fler ska kunna bli friska från alternativt leva länge med en cancersjukdom. Cancerfonden både förstår och bestyrker därför utredningens syfte om att kunna säkerställa en långsiktig och hållbar finansiering för viktiga läkemedel.

Cancer drabbar alla, oavsett socioekonomiska förutsättningar. Däremot riskerar en höjning av högkostnadsskyddet för läkemedel att slå hårt mot de patienter som redan innan sin cancer hade en ansträngd ekonomisk situation. Det gäller exempelvis den stora grupp äldre

som vi vet drabbas av cancer i högre utsträckning än yngre, och de grupper som på grund av tidigare diagnoser eller sjukdomstillstånd har en ansträngd ekonomisk situation. Det är också i sammanhanget viktigt att påpeka att en cancerdiagnos i sig själv ofta påverkar privatekonomin i stort. Är du mitt i livet kanske du behöver gå ner i tid eller sjukskrivas på heltid, vilket ytterligare krymper utrymmet att klara en höjning av högkostnadsskyddet. Cancerpatienter påpekar ofta att just oron för ekonomin är en faktor som i hög grad påverkar deras livskvalitet.

Cancerfonden är därför oroad över vad förslaget kan få för konsekvenser för de patienter som redan i dagsläget har, eller kommer få, en mer ansträngd ekonomi i och med sin cancerdiagnos.

Vi vet redan idag att vården är ojämlik, och att patienter i vissa fall rekommenderas och genomför olika behandlingar, exempelvis beroende på vad vården anser om en patients förmåga att upprätthålla en behandling. En ökad kostnad för cancerläkemedel riskerar att ytterligare förstärka den ojämlikheten

Det är rimligt att regeringen ser över statens utgifter för läkemedel, särskilt i en tid där allt fler lever med eller efter en cancer och kommer behöva olika typ av läkemedel. Forskningen går snabbt framåt och allt fler sjukdomstillstånd går att bota eller lindra, inte bara cancersjukdomar. En utveckling mot precisionsmedicin gör också att en alltmer personspecifik behandling är möjligt. Det kommer dock ställa höga förväntningar på tillgången till sådan medicinsk behandling. En ändring i högkostnadsskyddet riskerar dock att slå mot de som redan idag har svårt att klara sina läkemedelskostnader. Cancerfonden anser därför att det finns behov av alternativa lösningar för att klara framtida läkemedelskostnader. Lösningar som inte slår mot de patienter som drabbas av cancer.

Beslut om detta yttrande har tagits av generalsekreterare Ulrika Årehed Kågström. Amanda Borg, intressepolitisk expert, har varit föredragande.

Ulrika Årehed Kågström

Generalsekreterare